

NEVLADIN SEKTOR I IZGRADNJA SIGURNIJEG OKRUŽENJA

Negativni mir i nevladin sektor u BiH

Bosna i Hercegovina kao država u kojoj egzistira negativni mir koji je definisan od strane Johana Galtunga, norveškog sociologa i začetnika mirovnih studija, kao nepostojanje nasilja, tj. nepostojanje rata. Iz tog razloga, u našem društvu nevladine organizacije trebaju biti akteri koje mogu zajednički doprinijeti stvaranju sigurnijeg okruženja, jer je neophodno zajedničko i sveobuhvatno djelovanje nevladinog sektora u mirovnim inicijativama, kao i prevenciji različitih oblika nasilja.

Ipak, iako postoji treba za sveobuhvatnjim uključivanjem nevladinog sektora u društvene procese, politike u Bosni i Hercegovini ne prepoznaju nevladin sektor u dovoljnoj mjeri kao partnera za izgradnju sigurnijeg okruženja, te samim time nedovoljno izdvajaju sredstva u budžetima za te namjene.

Nasuprot tome se najprije dozvoljavaju registracije različitih nevladinih organizacija čije djelovanje je u suprotnosti sa ciljevima djelovanja nevladinog sektora, kao što je u ranijim medijima naveden slučaj osnivanja nevladine organizacije Ravnogorskog četničkog pokreta. S tim u vezi, finansiraju se različita udruženja proistekla iz različitih ratova, kao i udruženja koja njeguju zločinačku ili nasilnu ideologiju koja crpi uzore u zločincima iz 2. svjetskog rata, koja svojim djelovanjem mogu ugroziti sigurnost građana Bosne i Hercegovine, a ujedno i doprinijeti širenju mržnje i netolerancije.

Nevladin sektor u izgradnji sigurnog okruženja

Djelovanje nevladinog sektora je najprije u izgradnji humanog i zakonitog odnosa prema migrantima, te na taj način direktno utiću na nivo sigurnosti, posebno u lokalnim zajednicama u kojima borave migranti. Najčešći oblik djelovanja nevladinog sektora je lokalno, a neke nevladine organizacije, s namjerom osnaživanja u cilju jačanja sigurnosnih inicijativa kao globalnog problema djeluju udružene kroz različite koalicije koje se bave problematikom koja je vezana za izgradnju mira i sigurnosti, posebno u postkonfliktnim društvima.

Razmatrajući ulogu nevladinog sektora u okviru funkcionalisanja društava principi izgradnje mira i sigurnosti, dosta su složeniji i njima treba pristupi proaktivno i sa više aspekata. Nevladine organizacije učestvuju u sigurnosnim preventivnim aktivnostima na različite načine:

- djelujući na grupe u riziku ili radeći sa stanovništvom te podstičući transformaciju izvjesnih stavova i ponašanja,
- radeći sa ciljanim skupinama kod kojih se uoče elementi nasilja koji mogu voditi ka ekstremizmu,
- istraživanjima,
- saradnjama sa različitim organizacijama, koordinirajući sve strukture koje učestvuju u izgradnji mjera za dizanje nivoa sigurnosti zajednice.

Povezanost održivosti mira i sigurnosti sa migrantskom situacijom kroz ulogu NVO

Povezanost održivosti mira i sigurnosti sa migrantskom situacijom kroz ulogu NVO

Iako na prvi pogled ne postoji direktna veza između migracija i održivosti mira i sigurnog okruženja, u stvarnosti su jasne poveznice pojave migracija sa stanjem u društvu, pa tako i sa mirom i sigurnosti.

Na vrhuncu migrantskog talasa 2015. i 2016. godine, NVO iz Hrvatske i Srbije, su shodno svojim kapacitetima adekvatno reagovale i bile su vrlo važan faktor u radu sa migrantima. U tom periodu Bosna i Hercegovina nije bila ni zemlja tranzita niti odredišta za migrante, a već krajem 2017. i u toku 2018. godine, BiH je bila na glavnom pravcu Zapadnobalkanske migrantske rute.

Karakteristike migrantske situacije u BiH:

- Važno je naglasiti da problem za društvo i državu, ne predstavljaju kontrolisane migracije, ali izazov za stanje sigurnosti mogu predstavljati nekontrolisane migracije.
- Izvještaji humanitarnih radnika iz različitih zemalja govore o stanju na terenu i nehumanim uslovima smještaja i boravka migranata.
- Zabilježeni su slučajevi kriminalnog ponašanja prema migrantima - krijumčarenje, navođenje na prostituciju i trgovinu ljudima, razbojništva.
- Međunarodne organizacije su zabilježile i neprofesionalno ponašanje i primjenu sile od strane Granične policije BiH i pripadnika policijskih uprava.
- Zabilježeni su slučajevi kriminalnog ponašanja migranata i međusobnih obračuna, a u posljednjih 11 mjeseci migranti su počinili 56 krivičnih djela.
- Senzacionalističko i neprofesionalno izvještavanje o problematici migrantske situacije doprinose širenju lažnih informacija, ali i netrepljivosti građana prema migrantima.
- Iskustvo nevladinih organizacija iz Srbije i Hrvatske je dijelom pomogao i rad NVO u BiH, kada je tokom 2018. godine, više od 30.000 migranata prošlo kroz BiH, a samo u oktobru 2018. godine je zabilježen rekordan broj dolazaka u BiH - 5057 izbjeglica i migranata. Trenutno u BiH se nalazi oko 7.000 migranata prema posljednjim podacima nadležnih institucija, a migranti su pretežno iz zemalja: Sirija, Afganistan, Irak, Pakistan, Iran i sl. Navedeni broj migranata je promjenljiv i nalaze se uglavnom u području oko USK - zbog blizine granice sa Republikom Hrvatsku, odnosno Evropske Unije.
- Poseban izazov u radu sa migrantima za NVO su predstavljala djeca bez roditeljske pratrue, gdje je zabilježeno preko 500 prema podacima zvaničnih institucija, a samo u Bihaću preko 200 prema informacijama međunarodnih organizacija.
- Prema podacima EU, Bosni i Hercegovini je za ublažavanje migrantske situacije do sada je pružena pomoć u iznosu od preko 20 miliona EUR. S obzirom na količinu finansijskih sredstava u odnosu na broj migranata, nisu izgrađeni adekvatni smještajni kapaciteti, niti je osigurana ni druga adekvatna podrška, te se smatra da se djeluje posljedično. Finansijska podrška je uglavnom usmjerena kroz IOM (Međunarodna organizacija za migracije), te BiH kao država - prema zvaničnim informacijama - nije raspolagala navedenim sredstvima.